

Bibliografia Pienin – przekrój

(stan na 1.07.2018 r.)

opracował Krzysztof Karwowski

K U L T U R A

Prehistoria

KOŁODZIEJSKI STANISŁAW, PARCZEWSKI MICHAŁ, RYDLEWSKI JACEK, VALDE-NOWAK PAWEŁ, Dzieje osadnictwa w Pieninach od czasów najdawniejszych do połowy XIV wieku, [w:] K. Zarzycki (red.), Przyroda Pienin w obliczu zmian, „*Studia Naturae*” 1982, ser. B, 30: 403-421.

Opisano osadnictwo w Pieninach w epoce kamienia, zabytki ruchome epoki brązu, osadnictwo średniowieczne, lokowanie osad, zamki graniczne oraz dzieje polskiego Spisza.

RYDLEWSKI JACEK, Pienińskie złoża radiolarytu i ich eksploatacja w epoce kamienia i wczesnej epoce brązu na Podhalu, *Acta Archaeologica Carpathica*” 1989, 28: 25-79.

Podano strefy występowania skał krzemionkowych pienińskiego pasa skałkowego i zarys topografii; omówiono radiolaryty w formacjach litostratygraficznych, podział na grupy surowcowe, strefy występowania litologicznych odmian radiolarytów w złożach pasa skałkowego, potencjalne miejsca eksploatacji, eksploatację radiolarytów pienińskich w epoce kamienia i wczesnej epoce brązu na Podhalu oraz dystrybucję.

VALDE-NOWAK PAWEŁ, Człowiek pierwotny w Jaskini w Obłazowej, „*Pieniny Przyroda i Człowiek*” 2008, 10: 133-146.

Omówiono fazy kultury mustierskiej i pawłowskiej oraz pozostałe warstwy; przedstawiono jaskinię Obłazową jako miejsce kultu.

VALDE-NOWAK PAWEŁ, MADEYSKA TERESA, NADACHOWSKI ADAM, Jaskinia w Obłazowej. Osadnictwo, sedimentacja, fauna kopalna, „*Pieniny Przyroda i Człowiek*” 1995, 4: 5-23.

Przedstawiono topografię stanowiska i opisano jaskinię; opisano metodę pracy terenowej; omówiono materiały archeologiczne; przedstawiono analizę sedimentologiczną i datowanie bezwzględne oraz opisano faunę kopalną.

VALDE-NOWAK PAWEŁ, NADACHOWSKI ADAM, MADEYSKA TERESA, Obłazowa Cave. Human activity, stratigraphy and palaeoenvironment [= Jaskinia Obłazowa. Działalność człowieka, stratygrafia i paleośrodowisko], Institute of Archaeology and Ethnology Polish Academy of Sciences, Kraków 2003, 173 s.

Opisano stratyografię, litologię i sedimentologię jaskini; omówiono zagadnienia archeologiczne, datowanie węglem radioaktywnym, wyniki analizy botanicznej; opisano szczątki ludzkie i faunę kopalną.

Historia i kultura regionu

ADAMCZYK MIECZYŚLAW J., Oświata ludowa w Krościenku i Szczawnicy do 1876 r., „*Pieniny Przyroda i Człowiek*” 2010, 11: 109-117.

Przedstawiono historię szkolnictwa w Krościenku i Szczawnicy w XVI-XVIII w., reaktywację szkół w Krościenku w 1767 r., szkoły trywialne i parafialne; podano nazwiska nauczycieli i ich frekwencję w szkole trywialnej w Krościenku w latach 1795-1867 oraz w szkole ludowej w Szczawnicy w latach 1813-1867; opisano działalność Szalay’a na polu szkolnictwa w Szczawnicy, problemy miejscowego szkolnictwa oraz możliwości dalszej edukacji w Galicji.

ADAMCZYK MIECZYŚLAW J., Chłopi karpaccy. U źródeł odmienności, „*Wierchy*” 2016, 80[2014]: 129-150. [7045]

Opisano: przebieg osadnictwa w Karpatach od końca XV w., rozwój sieci transportowej, stosunki własnościowe, rentowność gospodarki, poddaństwo, demografię, rzemiosło, flisactwo, handel, prace sezonowe, medycy-

nę ludową, przemysł, dochód i wykształcenie górali, wpływ uzdrowisk na życie górali, wspólne działania gospodarcze, prawne i zbrojne, stosunek do powstania w 1846 r. oraz samorządność.

DEPTUŁA CZESŁAW, Nad rekonstrukcją dziejów regionu czorsztyńskiego w XIII i XIV wieku, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 1997, 5: 21-35.

Przedstawiono historię zamku Czorsztyń, wpływ dziejów Spisza i Nowosądecczyny, kolonizację Pienin, stosunki społeczno-polityczne w średniowieczu, granicę państwową na Dunajcu, szlak handlowo-dyplomatyczny nad Dunajcem oraz działalność klarysek i księżnej Kingi.

GÓRECKI STANISŁAW, GÓRECKI WOJCIECH, Ocalić od zapomnienia. Sromowce Wyżne na starej fotografii, Spółka dla Zagospodarowania Wspólnoty Gruntowej we wsi Sromowce Wyżne, Sromowce Wyżne 2013, 152 s.

Opisano przyrodę okolic Sromowiec Wyżnych, działalność człowieka (uprawę ziemi, hodowlę, zbieractwo), turystykę, zbiór, architekturę i sprzęt gospodarczy; zamieszczono fotografie od końca XIX w. do lat 60. XX w.

GÓRSKA KRYSZYNA, GOSZCZYŃSKA KRYSZYNA, Pensjonaty Dziewolskich w Krościenku nad Dunajcem, „Pieniny – Przyroda i Człowiek” 2016, 14: 243-266.

Na podstawie przeżyć jednej z współauterek, wywiadów z właścicielami pensjonatów i ich spadkobiercami oraz dostępnej literatury i dokumentów opisano historię pensjonatów Stary Dwór, Nowy Dwór, Luna, Granit i Hanka w okresie międzywojennym, podczas okupacji i w Polskiej Ludowej. Scharakteryzowano działania właścicieli na rzecz Pienin i uzdrowiska w Krościenku oraz przedstawiono ich gości – uczonych, przyrodników, artystów, literatów i wysokich urzędników państwowych.

JANICKA-KRZYWDA JANINA (red.) Kultura ludowa Górali Spiskich, Oficyna Wydawnicza „Wierchy”, Kraków 2012. 459 s.

Przedstawiono charakterystykę geograficzno-historyczną, historyczną i etniczno-kulturową problematykę Niemców spiskich, społeczność Spiszaków, gospodarkę, pasterstwo i gospodarkę hodowlaną, budownictwo drewniane, architekturę sakralną, rzemiosło, przemysł i sztukę ludową, strój, pożywienie, medycynę ludową, obrzędy doroczne i rodzinne, demologię, kulturę Cyganów, muzykę Zamagurza Spiskiego i muzea.

JANICKA-KRZYWDA JANINA, SŁABOSZ-PALACZ KATARZYNA (red.), Z dziejów Frydmana, Ochotnicza Straż Pożarna we Frydmanie, Kraków-Frydman 2012, 224 s.

Omówiono badania archeologiczne, życie religijne, architekturę i wyposażenie kościoła we Frydmanie, sztukę sakralną, historię lotnictwa, piwnice frydmańskie, życie codzienne, obrzędowość, zwyczaje i strój.

KOŁODZIEJSKI STANISŁAW, PARCZEWSKI MICHAŁ, RYDLEWSKI JACEK, VALDE-NOWAK PAWEŁ, Dzieje osadnictwa w Pieninach od czasów najdawniejszych do połowy XIV wieku, [w:] K. Zarzycki (red.), Przyroda Pienin w obliczu zmian, „Studia Naturae”, ser. B, 30: 403-421.

Opisano osadnictwo w Pieninach w epoce kamienia, zabytki ruchome epoki brązu, osadnictwo średniowieczne, lo-kowanie osad, zamki graniczne oraz dzieje polskiego Spisza.

KOŁODZIEJSKI STANISŁAW, SIWEK ANDRZEJ, Dziedzictwo kulturowe Pienin polskich, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 2006, 9: 157-174.

Opisano dzieje najdawniejsze, średniowieczne osadnictwo, architekturę sakralną, tradycyjną i uzdrowiskową, początki turystyki oraz wielokulturowość.

KOPER KRZYSZTOF, Z dziejów Krościenka nad Dunajcem, Polskie Towarzystwo Historyczne – Oddział w Nowym Targu, Nowy Targ 2005, 430 s.

Opisano starą drogę szczawnicką (ul. Kingi), cmentarz przykościelny, kaplicę św. Rocha, zapomniane drogi, wisielce – cmentarz przeklętych pod Dzwonkówką, ławę – najstarszy post gminny na Dunajcu, klęski pożarów w XIX w., spław drewna, krościeńskie źródło do 1939 r., zerwany most, Wielką Powódź w 1934 r.

KOPER KRZYSZTOF, Krościenko – Grywałd. Wspomnienie z Pienin, Zakład Poligraficzny „MK”, Nowy Targ 2007, 104 s.

Opisano Krościenko n.D., dworki i ich właścicieli, pierwszych gości, sezon letni, Pieniny i Grywałd oraz rodzinę Dziewolskich w Grywałdzie.

KOPER KRZYSZTOF, Mały przewodnik historyczny po Krościenku nad Dunajcem. 660 lat lokacji miasta (1348-2008), Zakład Poligraficzny „MK” s.c., Nowy Targ 2008, 101 s.

Opisano cztery trasy wycieczek: od rynku po Księży Las, Zawodzie, wzdłuż doliny potoku Krośnica oraz w kierunku Krasu.

KOZIK JOANNA, Zbiory kulturowe w Pienińskim Parku Narodowym, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 2010, 11: 171-188.

Opisano historię zbiorów i ich organizację; omówiono poszczególne kolekcje: etnograficzną, rzemiosła, wnętrza mieszkań, przygotowywania i przechowywania pożywienia, służących higienie, stroje oraz ekspozycję zbiorów i ich konserwację; opisano część archeologiczną, w tym kolekcję z zamku Czorsztyń i zamku Pieniny, kolekcję grafik, litografii, heliografii i fototypii oraz rękopisy, rysunki, szkice, obrazy, modele map, medale i numizmaty.

KRZAN BRONISŁAW, Klejnot zagubiony w górach. 700-lecie Krościenka nad Dunajcem [monografia], Polskie Towarzystwo Teologiczne, Kraków 1988, 336 s., errata i uzupełnienia 10 s.

Opisano dzieje miasta i okolicznej ludności, powstanie i rozwój miejscowości na przestrzeni lat, zabór austriacki, uzdrowisko, sławnych kuracjuszy, kulturę ludową, wierzenia, mniejszości narodowe, instytucje, organizacje, stronnictwa, Pieniński PN, sprawy religijne, okupację niemiecką, rocznice i zabytki.

MICHALCZUK STANISŁAW (red.), Zamek w Niedzicy, Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Niedzica 1983, 24 s.

Przedstawiono ważniejsze daty i fakty z dziejów zamku, jego zwiedzanie, plan oraz mapę Spisza na pograniczu.

MICHALCZUK STANISŁAW KOSTKA, Zamek Czorsztyń – pomnik historii Polski, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 2003, 8: 89-105.

Przedstawiono historię badań i renowacji, historię zamku, przegląd literatury i sztuki.

MICHALCZUK STANISŁAW, Krajobraz kulturowy Pienińskiego Parku Narodowego, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 1992, 1: 17-26.

Omówiono pojęcie krajobrazu kulturowego, złożoność problemu krajobrazu kulturowego PPN, średniowieczne osadnictwo, okres zaboru austriackiego, krajoznawcze odkrywanie Pienin w XIX w. oraz negatywny wpływ przemian społecznych po 1944 r.

MICHALCZUK STANISŁAW KOSTKA, Ocalona przeszłość Niedzicy, „Almanach Nowotarski” 2007, 11: 108-124.

Przedstawiono historię badań Niedzicy, źródła archiwalne do dziejów kościoła i parafii, kryptę kościelną jako miejsce pochówków, kaplicę Matki Boskiej Bolesnej, cmentarze niedzickie oraz testament Marianny Köök.

„Ogień” – watażka podhalański [oświadczenie żołnierzy AK], „Prace Pienińskie” 2011, 21: 420-434.

Opisano działalność Józefa Kurasia ps. „Ogień” w czasie okupacji i po wojnie na Podhalu, Gorcach i Spiszu spisana przez 8 członków AK w 1990 r.; dokument złożono w archiwum parafialnym w Nowym Targu przez żołnierzy AK, następnie przekazano w ręce Jana M. Kacwina – prezesa Oddziału Światowego Związku Żołnierzy AK w Nowym Targu. Tuż przed śmiercią p. J. Kacwin przekazał oświadczenie redakcji „Prac Pienińskich” w celu jego opublikowania.

PIEŃKOWSKA HANNA, STAICH TADEUSZ, Drogami skalnej ziemi. Podtatrzańska włóczęga krajoznawcza, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1956, 570 s.

Opisano pod kątem krajoznawczo-literackim Tatry, Podhale, Orawę, Spisz i Pieniny, zamieszczono liczne fotografie, dołączono szczegółowy indeks, słownik i mapy.

REMISZEWSKI RYSZARD M., Historia ratownictwa górskiego w Pieninach, „Prace Pienińskie” 2008, 18: 215-222.

Opisano działalność Pienińskiego Ochotniczego Pogotowia w Szczawnicy (1937 r.), Rabezańskiej Grupy Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z sekcjami operacyjnymi, m.in. w Krościenku (1957), sekcję operacyjną „Pieniny” Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego przy oddziale PTTK w Krościenku (1957 w Krościenku, 1962 w Szczawnicy) oraz Grupę Podhalańską GOPR z siedzibą w Rabce od 1970 r.

WĘGLARZ BARBARA A., Spacerkiem po starej Szczawnicy i Rusi Szlachtowskiej, Oficyna Wydawnicza „Rewasz”, Pruszków 2011, 250 s.

Opisano rodzinę Szalay'ów, Stadnickich, Kołączkowskich, rody i domy góralskie, życie kulturalne w uzdrowisku, podróże do uzdrowiska, Niżnią Wieś, Szczawnicę Wyżną, spływ Dunajcem i Drogę Pienińską, ulicę Główną, Zdrojową, Języki i Kowalczyka, Jana Wiktora, Szalay'a, Plac Dietla, Park Górny i Dolny, Ruś Szlachecką, w tym wyznanie, świadomość narodową, osadnictwo, rody, ubiór, cerkwie i kapliczki.

Zabytki i ich ochrona

ŁUKUŚ ELŻBIETA, ŻOŁĄDEK JÓZEFA, KUBAL GRZEGORZ, Kapliczki polskiego i słowackiego Spiszu, Łąsże Niżne 2007, 176 s.

Podano opis etnograficzny Spisza; omówiono wybrane obiekty budownictwa, głównie z Gminy Łąsże Niżne oraz opisano turystykę regionu.

KARWOWSKI KRZYSZTOF, Zamek Pieniny – refugium księżnej Kingi, „Almanach Nowosądecki” 2006, 10: 100-113.

Omówiono nazewnictwo i badania archeologiczne; sklasyfikowano zamek pod kątem fortyfikacji, opisano postać Kingi, najazdy mongolskie, pobyt pustelników oraz projekt rezerwatu kulturowego.

MICHALCZUK STANISŁAW KOSTKA, STĘPIEŃ PIOTR M., TRAJDOS TADEUSZ M., Zamek Dunajec w Niedzicy, Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Muzeum – Zespół Zamkowy w Niedzicy, Niedzica 2006, 192 s.

Przedstawiono właścicieli i dobra zamku niedzickiego do roku 1848; opisano dzieje zamku Dunajec w XIX i XX w.; omówiono architekturę zamku, przemiany, badania i konserwację; opisano zespół zamkowy, jego urządzenie i wyposażenie.

MONITA RAFAŁ (zdjęcia), SKORUPA ANDRZEJ (tekst), Trybsz. Kościół drewniany, Wydawnictwo Astraia, Kraków 2010, 64 s.

Przedstawiono historię Trybsza i kościoła s. Elżbiety Węgierskiej; opisano architekturę i wystrój kościoła.

MONITA RAFAŁ (zdjęcia), SKORUPA ANDRZEJ (tekst), Grywałd. Kościół drewniany, Wydawnictwo Astraia, Kraków 2010, 56 s.

Przedstawiono historię Grywałdu i kościoła św. Marcina; opisano architekturę i wystrój kościoła.

MONITA RAFAŁ (zdjęcia), SKORUPA ANDRZEJ (tekst), Krościenko nad Dunajcem. Kościół Wszystkich Świętych, Wydawnictwo Astraia, Kraków 2011, 55 s.

Przedstawiono historię Krościenka i kościoła Wszystkich Świętych; opisano architekturę i wystrój kościoła.

MONITA RAFAŁ (zdjęcia), SKORUPA ANDRZEJ (tekst), Niedzica. Kościół świętego Bartłomieja, Wydawnictwo Astraia, Kraków 2013, 63 s.

Przedstawiono historię Niedzicy i kościoła św. Bartłomieja; opisano architekturę i wystrój kościoła.

MONITA RAFAŁ (zdjęcia), SKORUPA ANDRZEJ (tekst), Szczawnica. Kościół świętego Wojciecha, Wydawnictwo Astraia, Kraków 2013, 62 s.

Przedstawiono historię ziemi pienińskiej, Szczawnicy i parafii; opisano poprzednie kościoły, budowę i wyposażenie nowego kościoła; zamieszczono szczegółowe fotografie obiektu.

NIEWALDA WALDEMAR, ROJKOWSKA HALINA, Historia i stan dzisiejszy zamku w Czorszynie, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 2003, 8: 107-110.

Opisano fazy budowy zamku, zniszczenia oraz częściową odbudowę zamku.

PIEŃKOWSKA HANNA (red.), Materiały i Sprawozdania Konserwatorskie Województwa Krakowskiego 1971-1972, Wydział Kultury Prezydium WRN w Krakowie, Wojewódzki Konserwator Zabytków. Zespół Dokumentacji Zabytków, Kraków 1973, 314 s.

Przedstawiono wybrane problemy ochrony zabytków w obliczu projektowanej zapory wodnej na Dunajcu w rejonie Niedzicy, wykaz dokumentacji, przykład dokumentacji dla regionalnej chałupy, studium architektury krajobrazu, problemy historyczno-urbanistyczne, zwyczaje i obrzędy ludowe.

REMISZEWSKI RYSZARD, Powstanie Sanktuarium bł. Kingi na Górze Zamkowej w Pieninach, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 1997, 7: 61-66.

Omówiono początki sanktuarium, powstanie komitetu budowy kaplicy, druk broszury o zameczku, budowę grotty oraz problemy komitetu.

SKORUPA ANDRZEJ, Zabytkowe kościoły Polskiego Spisza, Wydawnictwo i Drukarnia „Secesja”, Kraków 2001, wyd. 2, 172 s., 58 fot.

Przedstawiono rys historyczny polskiego Spisza, historię parafii, opisy historyczno-architektoniczne oraz wyposażenia poszczególnych kościołów; dołączono słowniczek terminów architektonicznych, indeks osób i miejscowości.

SKORUPA ANDRZEJ, Zamki i kasztele na Polskim Podtatrze, Oficyna Wydawniczo-Drukarska „Secesja”, Kraków 2010, wyd. 4 zaktualizowane i poszerzone, 126 s.

Przedstawiono popularno-naukowy opis zabytków architektury obronnej Pienin, Spisza i Podhala wraz z ilustracjami, narysami i rekonstrukcjami.

SOCHACKA DANUTA, MORZYNIC WŁADYSŁAWA, Regionalizm w zabudowie osad pienińskich, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 1998, 6: 199-204.

Przedstawiono historię osadnictwa pienińskiego, ewolucję form i regionalizm osiedli pienińskich.

STĘPIEŃ PIOTR, Zamek Czorsztyń. Zabytkowa ruina w parku narodowym, „Ochrona Zabytków” 2005, 1: 5-28.

Omówiono początki zamku, przemiany architektoniczne warowni, dewastację i destrukcję zamku, pierwsze prace badawcze i zabezpieczające, koncepcję konserwatorską zabezpieczenia ruin, projekt realizacyjny, problemy technologiczne i stan zaawansowania prac, użytkowanie ruin i wpływ na otoczenie.

STĘPIEŃ PIOTR, KARCZMARCZYK STANISŁAW, Badania konserwatorskie Zamku Pieniny i koncepcja jego zabezpieczenia, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 2006, 9: 219-231.

Przedstawiono charakterystykę zabytku, stan badań, analizę założenia przestrzennego, technologię historyczną murów, analizę porównawczą wyników badań konserwatorskich i historycznych, analizę uszkodzeń i mechanizmu destrukcji oraz koncepcję zabezpieczenia ruin.

SZABŁOWSKI JERZY (red.), SZYDŁOWSKI TADEUSZ (opr.), Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Tom I. Województwo Krakowskie. Zeszyt 11. Powiat Nowotarski, Ministerstwo Kultury i Sztuki, Warszawa 1951, 32 s., 52 fot.

Przedstawiono wykaz ważniejszych obiektów zabytkowych z ich krótkimi opisami i fotografiami.

Folklor

CZAŚTKA-KŁAPYTA JUSTYNA, Pytanie o źródła wielogłosu pienińskiego, „Prace Pienińskie” 2011, 21: 35-52.

Omówiono kulturę muzyczną Pienin, przyczyny wielogłosu pienińskiego; przedstawiono Grywałd jako ostoję autentycznego wielogłosu pienińskiego; omówiono repertuar pieśniowy.

DZIEDZINA WIWER ANDRZEJ, Wyłónacka. Słownik gwary szczawnickiej, Wydawnictwo Astraia, Kraków 2013, 247 s.

Pokróćce omówiono gwarę szczawnicką oraz zamieszczono obszerny (ok. 5500 haseł) słownik gwarowy.

FITAK FRANCISZEK, Słownik gwary spiskiej, Ośrodek Kultury Turystyki Górskiej PTTK w Pieninach, Szczawnica 2004, 42 s.

Podano ponad 1000 haseł obejmujących terytorium polskiego Spisza.

KOWALCZYK JULIAN (red.) Tańce polskiego Spisza, Stowarzyszenie Rozwoju Spisza i Okolicy, Nowy Targ 2004, 192 s.

Omówiono historię i etnografię polskiego Spisza; opisano ludowy strój spiski, tańce pod kątem choreografii; dołączono płytę DVD z wybranymi tańcami i notami biograficznymi osób udzielających informacji podczas badań terenowych.

REINFUSS ROMAN, Stroje górali szczawnickich, [seria:] Atlas Polskich Strojów Ludowych. Część V. Małopolska. Zeszyt 18, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze w Lublinie, Lublin 1949, 39 s.

Przedstawiono rys historyczny regionu i zasięg ubiorów szczawnickich; omówiono zróżnicowanie i rolę ubiorów ludowych; opisano ubiór męski i kobiecy, materiały i wytwórców ubiorów ludowych.

REINFUSS ROMAN, Próba charakterystyki etnograficznej Rusi Szlachtowskiej na podstawie niektórych elementów kultury materialnej, [seria:] Lud. Tom 37, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze w Lublinie, Kraków 1947, ss. 160-235.

Omówiono osadnictwo Rusi Szlachtowskiej, budownictwo, źródła utrzymania i ubiory Rusinów.

SŁOWIK-DZWON MICHAŁ, Zbiór pieśni szczawnickich, Wydawnictwo Astraia, Kraków 2014, 191 s., 1 CD.

Podano biografię autora, uwagi do pisowni gwarą, teksty pieśni z podziałem tematycznym na pieśni o Pieninach, zbójnicze, wojackie, humorystyczne, pasterskie, miłosne, weselne itp.; dołączono dodatek o śpiewach i tańcach oraz charakterystyce tańców regionu pienińskiego.

SZURMIAK-BOGUCA ALEKSANDRA, CZARNECKI SŁAWOMIR, KOWALCZYK JULIAN, KOWALCZYK RYSZARD (red.), Zbiór pieśni ludowych Zamagurza spiskiego, Stowarzyszenie Rozwoju Spisza i Okolicy, Łasze Niżne 2007, 343 s. + CD.

Przedstawiono podziały geograficzne i etnograficzne, pieśni obrzędowe i taneczne, przyśpiewki, pieśni różne; dołączono indeks pieśni, wykonawców i miejscowości oraz słownik pieśni gwarowych.

TYSZKIEWICZ JAN, Dawne rybołówstwo w Pieninach, Ośrodek Kultury Turystyki Górskiej w Pieninach, Szczawnica 2005, 91 s.

Opisano ludowe rybołówstwo w Pieninach, połowy węgorzy, sposoby łowienia ryb, rybaków i przewoźników na górnym Dunajcu, ryby w pożywieniu góralskim z uwagami o kłusownictwie i zbieractwie; dołączono pieniński słownik rybacki; omówiono stan ichtiofauny Dunajca.

Literatura piękna, legendy

BORUCKI TOMASZ, Fenomen powstania Pienińskiego Przełomu Dunajca w folklorze słownym, literaturze pięknej i XIX-wiecznych poglądach naukowych, „Pieniny – Przyroda i Człowiek” 2016, 14: 211-229.

Przedstawiono syntezę i analizę porównawczą opowieści ludowych, motywów literackich i poglądów naukowych z XIX w. na temat Przełomu Dunajca, dokonano ich krytycznej oceny oraz porównano do światowych pierwotnych wzorców.

JANICKA-KRZYWDA URSZULA, Legendy Pienin, [Wydawnictwo] Forma, Kraków 1997, 92 s.

Opracowano literacko 13 legend zebranych przez autorkę w latach 1975-1985; gwara została ograniczona do niektórych dialogów; wszystkie legendy zostały zarejestrowane przez XIX-wiecznych krajoznawców; zamieszczono słowniczek oraz obszerne przypisy do legend.

JAZOWSKI ANDRZEJ (red.), Opowieści ludu spiskiego, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1967.

Przedstawiono dzieje Zamagurza Spiskiego; zamieszczono legendy opowiadane przez 16 gawędziarzy.

KRÓLIKIEWICZ GRAŻYNA, KRUCZEK ZYGMUNT, Szlakami legend pienińskich. Przewodnik turystyczny, Wydawnictwo PTTK „Kraj”, Warszawa-Kraków 1982, 70 s.

Zamieszczono 10 tras turystycznych z tekstami legend z określonego kulturowo i historycznie obszaru.

SOBIESIAK RENATA, Legendy Pienin i ich związek z turystyką regionu [praca licencjacka], Międzywydziałowe Studium Turystyki i Rekreacji SGGW, Warszawa 2008, msk., 93 s.

Podano ogólną charakterystykę Pienin; opisano środowisko społeczne, działalność człowieka w Pieninach, etnografię, walory antropogeniczne warte odwiedzenia; zamieszczono legendy o: wianie Świętej Kingi i zameczku pienińskim, mniachach z Czerwonego Klasztoru, skarbach w Pieninach, powstaniu Pienin i przełomu Dunajca, duchach i zbójnikach, zam-

ku niedzickim; omówiono związek legend pienińskich z turystyką regionu oraz wpływ legend na rozwój turystyki w Pieninach.

ŻMIDZIŃSKI JAKUB, Literackie szlaki Pienin. Przewodnik, „Pieniny Przyroda i Człowiek” 2006, 9: 187-218.

Omówiono literacki wątek o drogach dojazdowych do Pienin, o Kunegundzie, Czorszynie i Czerwonym Klasztorze i zbójnikach; opisano górali pienińskich i ich kulturę, szczawnickie źródła oraz piękno Pienin i Dunajca.

ŻMIDZIŃSKI JAKUB, Labirynt Pienin. Przełom Dunajca w polskiej literaturze XIX wieku, „Wierchy” 2008, 72[2006]: 21-52.

Przedstawiono Przełom Dunajca jako wielką inspirację dla poetów i pisarzy XIX w.

ŻMIDZIŃSKI JAKUB, Pieniny w literaturze polskiej, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2010, 256 s.

Dogłębne studia nad literackim obrazem Pienin, których podstawą była rozprawa doktorska pod tym samym tytułem.